

3. Легенький Ю. Г. Мир как культура. Культура как мир (очерки дифференциальной культурологии) / Ю. Г. Легенький. – НПУ имени М. П. Драгоманова, 2012. – 488 с.

4. Морен Э. Метод. Природа Природы / Эдгар Морен; пер с фр. Е. Н. Князева. – М.: Прогресс–Традиция, 2005. – 464 с.

5. Сальникова Е. Феномен визуального. От древних истоков к началу XXI века / Е. Сальникова. – М.: Прогресс–Традиция, 2012. – 576 с.

6. Толстоухов А. В. Глобализация. Влада. Еко–майбутнє / А. В. Толстоухов. – К.: Паран, 2003. – 308 с.

References

1. Geld D. Global'ni transformacii' / D. Geld, E. MakGrju, D. Goldblatt, D. Perraton; per. z angl. V. Kurgans'kogo, V. Sikory. – K.: Feniks, 2003. – 548 s.

2. Zolotuhina–Abolina E. V. Povsednevnost': filosofskie zagadki / E. V. Zolotuhina–Abolina. – K.: Nika – Centr, 2006. – 256 s.

3. Legen'kij Ju. G. Mir kak kul'tura. Kul'tura kak mir (ocherki differencional'noj kul'turologii) / Ju. G. Legen'kij. – NPU imeni M. P. Dragomanova, 2012. – 488 s.

4. Moren Je. Metod. Priroda Prirody / Jedgar Moren; per s fr. E. N. Knjazeva. – M.: Progress–Tradicija, 2005. – 464 s.

5. Sal'nikova E. Fenomen vizual'nogo. Ot drevnih istokov k nachalu XXI veka / E. Sal'nikova. – M.: Progress–Tradicija, 2012. – 576 s.

6. Tolstouhov A. V. Globalizacija. Vlada. Eko–majbutnje / A. V. Tolstouhov. – K.: Parapan, 2003. – 308 s.

Solomatova V. V., Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Dean of the Faculty of Design and Advertising, Kyiv National University of Culture and Arts (Ukraine, Kyiv), design_knykim@ukr.net

Globalization and integrative tendencies of the visual arts of the XX – XXI centuries

In the article it will be that global processes in the culture of XX age take place in the context of visual turn as integration of vivid and aesthetically beautiful potential of culture. Attention is accented on the communicative processes of presentation of the informative field of visual communications.

Keywords: visual culture, globalization, integration, communication, visual turn.

Соломатова В. В., кандидат исторических наук, доцент, декан факультета дизайна и рекламы, Киевский национальный университет культуры и искусств (Украина, Киев), design_knykim@ukr.net

Глобализация и интегративные тенденции становления визуальных искусств XX – XXI веков

Исследуются глобализационные процессы в культуре XX века, которые происходят в контексте визуального поворота как интеграция образного и эстетического потенциала культуры. Акцентируется внимание на коммуникативных процессах презентации информационного поля визуальных коммуникаций.

Ключевые слова: визуальная культура, глобализация, интеграция, коммуникация, визуальный поворот.

* * *

УДК 94:341.214(415)«1939/1945»

Нагнибіда О. О.,
аспірантка кафедри всесвітньої історії
історичного факультету, Національний
педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова
(Україна, Київ), olya.nagnibeda@mail.ru

НЕЙТРАЛІТЕТ ІРЛАНДІЇ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Зроблена спроба проаналізувати політику нейтралітету Ірландії у 1940-х роках. Мета дослідження полягає у визначенні основних пріоритетів неучасті країни у війні та наслідків проголошення позиції нейтралітету. Для досягнення поставленої мети було проаналізовано ряд документів, наукових статей, а також монографій представників різних історіографічних шкіл. У висновку можна підкреслити: по-перше, нейтралітет Ірландії обумовлений протистоянням з Великою Британією; по-друге, у Другій світовій війні ірландці негласно підтримували антигітлерівську коаліцію.

Ключові слова: Ірландія, нейтралітет Ірландії, Друга світова війна, міжнародні відносини.

Взаємовідносини між Ірландією та Великобританією відзначаються як одні з найскладніших, особливо з огляду на спільну історію, що сягає в глибину століть. Формування принципів зовнішньополітичної концепції молодого республіки відбувалося на тлі позицій Сполученого Королівства протягом тривалого часу.

Рішення Ірландії прийняти політику нейтралітету у Другій світовій війні стало першим кроком на шляху до розмежування політичних пріоритетів. Велика Британія та її союзники вимагали офіційної підтримки у війні, але ірландський уряд оголосив про свою неучасть у протистоянні. Проте, критичне дослідження позицій Ірландії під час війни ставить під сумнів її принципи зовнішньополітичного курсу. З огляду на її підпільну діяльність та дипломатичні маневрування, додаткового вивчення вимагає істинність задекларованої політики нейтралітету.

Дослідження нейтралітету Ірландії у Другій світовій війні посідає дуже вагоме місце у західній історіографії. Значний внесок зробив історик П. Невіл, який у своїй праці «Ірландія: історія країни» [1] підкреслює, що нейтралітет Ірландії у Другій світовій війні поступово перейшов у нейтралітет члена блоку «неприєднанихся» держав у 1950-х – 1960-х років. Дослідник Г. Фітцеджарльд [9] у праці «Походження, розвиток і нинішній стан ірландського нейтралітету» простежує специфіку, особливості та еволюцію нейтралітету Смарагдового острова.

У російській історіографії можна виділити статтю М. Стрежньової «Нейтралітет у зовнішній політиці Ірландії» [4], де вона вносить на перший план релігійний аспект. Дослідниця вказує, що вплив Ватикану багато в чому сприяв міжнародній та політичній ізоляції Ірландії. Особливої уваги заслуговує робота О. Полякової «Ірландія в XX столітті». Автор підкреслює, що нейтралітет Ірландії був наслідком довоєнної політики спрямованої на підвищення суверенітету, який асоціювався з неучастью у війні на стороні британців [2, с. 102].

Отже, в українській історіографії немає комплексного аналізу нейтралітету Ірландії у Другій світовій війні. У зазначених працях вітчизняні вчені розглядають лише конкретні аспекти ірландської історії. Зважаючи на актуальність проблеми, автор статті поставила за мету дослідити реалізацію нейтралітету Ірландії у Другій світовій війні, простежити основні принципи формування ірландської концепції міжнародних відносин, з'ясувати основні пріоритети неучасті Ірландії у війні, охарактеризувати наслідки проголошення позиції нейтралітету для Ірландії.

У 1920 році прем'єр-міністр Ірландії Імон де Валера зауважував, що взаємні національні інтереси незалежної Ірландії та Великої Британії зробили би народи цих островів найближчими союзниками в момент реальної національної загрози одній із них [6, с. 28]. Проте, до кінця 30-х років ця позиція почала зазнавати змін. Після того, як Великобританія ліквідувала свої військово-морські бази на ірландській території, уряд Де Валера почав закладати основи нової зовнішньополітичної концепції. Так у статті 28.3.1 Конституції Ірландії зазначено, що війна не повинна оголошуватися і держава не братиме участі у будь-яких конфліктах без згоди Палати представників. Це положення стало початковим у формуванні принципів нейтралітету як вдалого політичного рішення на шляху до розмежування відносин зі Сполученим Королівством [6, с. 29].

Через два дні після початку Другої світової війни 3 вересня 1939 року, Де Валера звернувся до ірландської нації та офіційно підтвердив статус країни як нейтральної, пояснюючи, що з нашою історією, з нашим досвідом останньої війни, та частиною нашої країни, що залишається несправедливо відокремленою від нас, ми відчуваємо, що немає іншого вирішення та іншої політики [9].

Крім того, уряд прийняв Закон про надзвичайний стан, який дозволив йому вводити будь-які положення необхідні або доцільні для забезпечення громадської безпеки, збереження держави, підтримки громадського порядку, збереження контролю товарів і послуг, необхідних для життєздатності суспільства [5]. Цей акт надавав широкі повноваження ірландському уряду, в тому числі вводить цензуру ЗМІ, а також поштову цензуру, регулював та контролював морське судноплавство, дозволяв затримання некорінних громадян Ірландії та арешти без ордеру [5]. З аналізу документу можна зазначити що, нейтралітет використовувалась задля підвищення рівня самовизначення Ейре. З точки зору Де Валера, якби країна вступила у війну, вона стала б украй уразливою для німецької коаліції. Військова перевага цих країн означала, що Ірландія мала небагато шансів вплинути на результат в будь-якому випадку [13, с. 2]. Також прем'єр-міністром було зазначено, що від Ірландії було б більше користі союзникам в якості офіційно нейтральної, ніж активно воюючої, а участь у війні означала, що Німеччина майже напевно намагалася вторгнутися на її територію. І тоді Великобританія змушена була б зустрічати ворогів з обох берегів і мобілізація американських військ до Європи стала б серйозно скомпрометована [11, с. 167]. Інші точки зору, полягала в тому, що вторгнення на ірландську територію ніколи не було стратегічно важливим як для союзників так і для Німеччини, і що військові та політичні ризики, які будуть пов'язані зі вступом у війну, більші ніж можливі стратегічні переваги [6, с. 31].

Існував негласний договір, що у випадку вторгнення Німеччини в Ірландію, остання чинитиме хоча б символічний опір і відразу звернеться за допомогою до Сполученого Королівства. Примітно, що за всю війну ірландські війська були наведені в стан готовності та висунуті до кордону з Північною Ірландією тільки одного разу – коли на півночі висадилися підрозділи збройних сил США. Дублін визнав, що присутність іноземних військ на ірландській землі порушує нейтралітет Ірландії, але до боїв справа не дійшла [14].

Уряд незалежної Ірландії не використовував «німецький фактор» для того, щоб спробувати поширити свою владу на весь острів. Навпаки, він вжив жорстких заходів проти Ірландської республіканської армії, що співпрацювала з німцями (активісти ІРА виступали за якнайшвидший вступ у війну на боці Німеччини), тим більше, що в цілому нацизм мав в ірландців набагато меншу підтримку, ніж у Швеції або Швейцарії [10].

На практиці, політика ірландського нейтралітету була менш послідовною. Як з'ясувалося, поведінка Ірландії під час війни, спочатку демонструвала підтримку союзників антигітлерівської коаліції, що здебільшого проявлялося в таємній допомозі, яка надавалася Великобританії. Зокрема, йшлося про ряд поступок: наданні ірландською береговою охороною відомостей про пересування плаваючих засобів та суміжної інформації шляхом передавання закодованого сигналу доступного британським літакам; організації

тісної взаємодії між ірландською військовою розвідкою та службами розвідки союзників; повітряним силам Великої Британії дозволялося використовувати повітряний коридор через Ірландію для літаків, що були розміщені в Північній Ірландії; британським військам можна було знищувати німецькі підводні човни в територіальних водах Ірландії; обмежувалося інтернування для британських солдатів (у другій половині війни вимога інтернування була збережена лише для німецьких військових). Ейре сприяла в поверненні пошкоджених літаків та дозволяла союзникам розміщати радіолокаційні станції на своїй території до кінця війни [9, с. 13–14].

Через Ірландію перекидали англійські й американські війська в Лісабон і далі – в Італію й Африку. Британські льотчики, які робили змушені посадки в Ірландії, жили в умовах незрівнянних із затриманими льотчиками Люфтваффе. У результаті змушених посадок літаків союзників Ірландія створила власні військово-повітряні сили, «одержавши» півтора десятка «Харікеїв». Перший з «Харікеїв» здійснив змушену посадку на території острова на початку 1942 року. Відповідно до міжнародного права літак і пілот були інтерновані Ірландією, яка пізніше викупила машину. Незабаром країна одержала ще два «Харікеї», які також здійснили змушену посадку на її території. Однак в 1943 році їх повернули Великобританії, а натомість одержали три старі літаки. Наприкінці 1943 року коли результат війни ставав очевидним, Ірландія, формально зберігаючи нейтралітет, активізувала військове співробітництво з Великобританією, за що останні передали їй тринадцять літаків, які перебували на озброєнні ірландських ВПС до 1947 року [10].

Навіть американське Управління стратегічних служб пізніше реорганізоване у Центральне розвідувальне управління (ЦРУ) підкреслювало що ірландці настільки тісно співпрацювали з нами в сфері розвідки, що здавалося, ніби вони були нашими повноцінними союзниками [6, с. 26].

Тим не менше, ступінь упередженості було виявлено лише через десятиліття, а з боку Де Валери не було жодного наміру визнавати будь-які протиріччя в реальних діях та офіційній позиції Ірландії. Таким чином, відданість принципам нейтралітету не піддавалось сумнівам ще протягом тривалого часу [6].

На думку ірландського дослідника Томаса Десмонда Вільямса, «зовнішня політика, як і будь-яка інша політика, залежить не лише від цілей держави ... але і реальних можливостей та ситуації» [12, с. 167]. В той же час, здавалося, широке визнання офіційного статусу нейтральності Ірландії затьмарювало фактичну поведінку не лише в політиці лідерів Ірландії та Великобританії, але й дійсно глобально. Одним із підтверджень цьому було те, що по завершенню війни, Вінстон Черчилль, охарактеризував Ірландію в якості нерозсудливого ізгоя, чия нейтральність ледве не зірвала перемогу союзників, в результаті чого він проголосив, що якби не вірність і дружба Північної Ірландії ми були б змушені вступити в рукопашну з паном Де Валера аби не зникнути з лиця землі [6, с. 32]. І це правда, що в певній мірі, Ірландія поводи́ла себе з певним ступенем відстороненості. Про це свідчить той факт, що держава тримала свої двері щільно зачиненими для німецьких євреїв, що шукали притулку [8]. Напередодні війни ірландський посол в Німеччині,

Чарльз Бьюлі повідомив, що Ірландія повинна захищатися від «зараження», що може бути викликане видачею віз на проживання єврейським біженцям. Практика відмови у в'їзді євреям зберігалася протягом усього періоду війни. На користь того, що Ейре була цілком нейтральна, говорить той факт, що Де Валера, дізнавшись про смерть Гітлера, навідав тодішнього посла Німеччини Едуарда Гемпеля, щоб принести свої щирі співчуття (за які пізніше вимагали вибачення у президента Ірландії Мері Макаліс, з нагоди шістдесятої річниці закінчення Другої світової війни у 2005 році).

Чергова провокація щодо Великої Британії з боку Ірландії прозвучала в радіопередачі від 16 травня 1945 року, в якій Де Валера заявив, що Вінстон Черчилль та весь світ повинні визнати, що існує невелика острівна країна, що залишалася одна проти агресії не на один рік і не два, а кілька сотень років (мається на увазі агресія Великобританії); країна, що знову і знову переживала руйнування, голод та масові вбивства; країна, яку багато разів били до безпам'яті, але кожен раз, приходячи до тями, вона брала зброю та поверталася до бою; маленький народ, що ніколи не прийме поразку і не втратить душу [12, с. 170]. Всупереч очікуванням, не було належним чином визнано перемогу союзників, замість цього, було сказано про непохитність Ірландії протягом століть, незважаючи на всі жертви. Де Валера ніколи позитивно не висловлювався ні щодо військових потуг союзників, ні щодо їх успіху [12].

Важливість демонстрації міжнародної політики нейтралітету для Імона де Валера та його уряду не може бути недооцінена. У липні 1940 року британський уряд зробив Ірландії пропозицію, що виглядала занадто привабливо, щоб відмовитись. Він пропонував об'єднання острову, в результаті чого, Північна та Південна Ірландія ставала би цілісною острівною державою. У відповідь довелося б оголосити війну Німеччині, або погодитися на розміщення британських військ на своїй території [9, с. 14]. Можливо, з питань національної безпеки, чи через неприйнятність перспективи порушення суверенітету, через присутність британських військ на ірландській землі, Де Валера відмовився від цієї пропозиції. Крім того, розділ Ірландії був потужним політичним інструментом, який уряд міг використовувати щодо ірландської громадськості аби виправдати неучасть у війнах Великої Британії [6, с. 32].

Рішення дотримуватися нейтралітету протягом усього періоду «надзвичайного стану» (таку назву носив період Другої світової війни в Ірландії), було надзвичайно мудрим та в значній мірі відповідало національним інтересам Ірландії, хоча багато хто й назвав би це морально непорядним. Дотримуючись політики нейтралітету, протягом усього «надзвичайного стану», нація отримала велику користь. Факт випадкових атак, спрямованих проти Ірландії, служив для зміцнення легітимності її як дійсно нейтральної країни. Це проявилось у визнанні нейтрального статусу навіть країнами Осі. Проте, Ірландія не була повністю позбавлена військових бомбардувань. 31 травня 1941 року Дублін було атаковано німецькими винищувачами, внаслідок чого загинуло 34 цивільних особи і 2000 чоловік залишились без даху над головою. Вінстон Черчилль швидко скористався нагодою саркастично відмітити, що Ірландія, нарешті, розплачується за «сидіння на паркані». Нацистська Німеччина швидко

вибачилася за напад, навіть припустивши, що британська розвідка разом з королівськими повітряними силами відхилили пеленгаційні промені Люфтваффе, що призвело до помилкової атаки Дубліна замість призначеної цілі на території Великої Британії [9].

Проте, такі рідкісні інциденти були незрівнянні з ситуацією, що склалася в Белфасті, де тільки місяць тому в результаті безперервних нападів Люфтваффе протягом двох ночей загинуло більше однієї тисячі цивільних осіб, як католиків так і протестантів. Переживши війну достатньо комфортно, Ірландія тепер могла рухатися далі, продовжуючи закладати фундамент свого політичного майбутнього та позиції на міжнародній арені.

Аналізуючи дотримання Ірландією політики нейтралітету з історичної перспективи, можна помітити декілька цікавих деталей. Ірландський нейтралітет, на своєму початковому етапі, зародився з бажання самовизначення та прагнення до незалежності від Великої Британії. Страждання через панування та гноблення протягом століть, що поглибилися після Великоднього повстання 1916 року, залишили гіркий присмак навіть після всіх завоювань, зроблених в гонитві за своєю незалежністю. Антипатія до всього англійського, призвела до того, що принцип протиставлення британській політиці сформував легітимну основу ірландської політики, включаючи питання чи вступати у війни чи ні. До кінця 1930-х років Ірландія не розглядала нейтралітет як офіційну політику, а швидше як побічний продукт підвищеного суверенітету. Але в момент, коли на Європу стрімко насувалася загроза нової світової війни, в Ірландії не залишалось жодного вибору, окрім як зайняти позицію демонстративної непокори щодо політики свого колишнього господаря. Вибрати нейтралітет як один з основних принципів зовнішньої політики.

Отже, можна виділити ряд факторів, що зумовили формування та дотримання політики нейтралітету. Основним є прагнення збереження суверенітету та самовизначення. Ірландія, як невелика нація з відносно невеликими оборонними можливостями, усвідомлювала всю небезпеку бути втягнутою у Другу світову війну. Той факт, що нейтралітет Ірландії не був закріплений в Конституції означав, що будь-яка допомога, надана союзникам, (а вона була очевидною) не могла бути юридично оскаржена. Двоїстість політики протягом війни була надзвичайно корисною. Ірландія виявилася спроможною уникнути конфлікту, переконавши Німеччину, що її нейтралітет носив абсолютний характер, і, таким чином, немає ніяких причин розглядати її як ціль. У той же час більш ніж достатня співпраця з військами союзників дозволила уникнути гніву британської нації, що могла б негативно відреагувати через відмову приєднання.

З огляду, на історію складних стосунків між Ірландією та Англією, можна помилково припустити, що Ірландія практикувала макіавелівську форму політики реалізму. Проте, це була комбінація реалізму в поєднанні з синхронним культурним і політичним відділенням від Великобританії, що сприяло формуванню свого унікального становища у Другій світовій війні.

Список використаних джерел

1. Невилл П. Ирландия: История страны / П. Невилл. – М.: Эксмо, 2009. – 352 с.
2. Полякова Е. Ю. Ирландия в XX веке / Е. Ю. Полякова. – М.: ИВИ РА, 2009. – 168 с.

3. Сахновський О. Є. Ірландський автономізм у роки Першої світової війни: позиція партії гомруля та політика британських урядів: дис. канд. іст. наук: 07.00.02 / О. Є. Сахновський. – Чернівці, 2006. – 191 с.
4. Стрежнева М. И. Нейтралитет во внешней политике Ирландии / М. И. Стрежнева // Проблемы международных отношений и внешней политики капиталистических государств. – М., 1984. – С.146–157.
5. Emergency Powers Act, 1939. – Режим доступу: <http://www.irishstatutebook.ie/1939/en/act/pub/0028/print.html>
6. Fanning, R. Irish Neutrality: An Historical Review / R. Fanning. – Irish Studies in International Affairs, Vol. 1, No. 3, 1982. – 31 p.
7. Finnegan R. Irish Neutrality [Електронний ресурс] / Finnegan. – Режим доступу: http://www.raco.ie/attachments/068_1_2_irishneutrality.pdf.
8. Fisk R. Why the Nazis bombed [Електронний ресурс] / Robert Fisk // Independent. – 1999. – Режим доступу: <http://www.independent.co.uk/news/why-the-nazis-bombed-dublin-1075966.html>.
9. Fitzgerald G. The Origins, Development and Present Status of Irish «Neutrality» / Fitzgerald // Irish Studies in International Affairs. – 1998. – №9. – P.13–14.
10. Graham C. Deconstructing Ireland: Identity, Theory, Culture / Colin Graham. – Edinburgh: Edinburgh University Press, 2001. – 188 p.
11. Ireland and the Second World War: Politics, Society and Remembrance / B. Girvin, R. Geoffrey (eds.). – Dublin: Four Courts Press, 2000. – 186 p.
12. Roberts G. Ireland and the Second World War: politics, society and remembrance / Roberts. – Dublin: Four Courts Press, 1999. – 186 p.
13. Sweeney M. Irish Neutrality in World War II: Eamon de Valera's Struggle to Protect Eire [Електронний ресурс] / Sweeney // The Hanover Historical Review. – 2009. – Режим доступу: <http://history.hanover.edu/hhr/09/irishneutrality.pdf>.
14. Wills C. That Neutral Island: A Cultural History of Ireland During the Second World War / Clair Wills. – London, 2007. – 512 p.

References

1. Nevill P. Irlandiya: Istoriya strany / P. Nevill. – М.: Eksmo, 2009. – 352 s.
2. Polyakova E. Yu. Irlandiya v XX veke / E. Yu. Polyakova. – М.: IVI RA, 2009. – 168 s.
3. Sahnovskiy O. E. Irlandskiy avtonomiyam u roki Pershoyi svitovoyi viyni: pozitsiya partiyi gomrulya ta politika britanskikh uрядiv: dis. kand. ist. nauk: 07.00.02 / O. E. Sahnovskiy. – Chernivtsi, 2006. – 191 s.
4. Strezhneva M. I. Neytralitet vo vneshney politike Irlandii / M. I. Strezhneva // Problemy mezhdnarodnykh otnosheniy i vneshney politiki kapitalisticheskikh gosudarstv. – М., 1984. – С.146–157.
5. Emergency Powers Act, 1939. – Rezhym dostupu: <http://www.irishstatutebook.ie/1939/en/act/pub/0028/print.html>
6. Fanning, R. Irish Neutrality: An Historical Review / R. Fanning. – Irish Studies in International Affairs, Vol. 1, No. 3, 1982. – 31 p.
7. Finnegan R. Irish Neutrality [Elektronnyj resurs] / Finnegan. – Rezhym dostupu: http://www.raco.ie/attachments/068_1_2_irishneutrality.pdf.
8. Fisk R. Why the Nazis bombed [Elektronnyj resurs] / Robert Fisk // Independent. – 1999. – Rezhym dostupu: <http://www.independent.co.uk/news/why-the-nazis-bombed-dublin-1075966.html>.
9. Fitzgerald G. The Origins, Development and Present Status of Irish «Neutrality» / Fitzgerald // Irish Studies in International Affairs. – 1998. – №9. – P.13–14.
10. Graham C. Deconstructing Ireland: Identity, Theory, Culture / Colin Graham. – Edinburgh: Edinburgh University Press, 2001. – 188 p.
11. Ireland and the Second World War: Politics, Society and Remembrance / B. Girvin, R. Geoffrey (eds.). – Dublin: Four Courts Press, 2000. – 186 p.
12. Roberts G. Ireland and the Second World War: politics, society and remembrance / Roberts. – Dublin: Four Courts Press, 1999. – 186 p.
13. Sweeney M. Irish Neutrality in World War II: Eamon de Valera's Struggle to Protect Eire [Elektronnyj resurs] / Sweeney // The Hanover Historical Review. – 2009. – Rezhym dostupu: <http://history.hanover.edu/hhr/09/irishneutrality.pdf>.
14. Wills C. That Neutral Island: A Cultural History of Ireland During the Second World War / Clair Wills. – London, 2007. – 512 p.

Nagnibeda O. O., graduate student of world history of the Faculty of History, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), olya.nagnibeda@mail.ru

The neutrality of Ireland during World War II

This article attempts to analyze the policy of neutrality of Ireland in the 1940s. The purpose of the study is to identify the main priorities of the country's non-

participation in the war and the consequences of the declaration of neutrality. In order to address these questions, this work studies contemporary documents, monographs, and, as well as considering pre-existing scholarship on the matter. The principle conclusions of this work are: at the one hand the neutrality of Ireland was based on confrontation with Great Britain, on the other hand, Ireland supported allies during the whole period of World War II secretly.

Keywords: Ireland, Irish neutrality, the Second World War, international relations.

Nagnibeda O. A., aspirantka kafedry vseмирной истории исторического факультета, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), olya.nagnibeda@mail.ru

Нейтралитет Ірландії в Другій світовій війні

Сделана попытка проанализировать политику нейтралитета Ирландии в 1940-х годах. Цель исследования заключается в определении основных приоритетов неучастия страны в войне и последствий провозглашения позиции нейтралитета. Для достижения поставленной цели были проанализированы ряд документов, научных статей, а также монографии представителей различных историографических школ. В заключении можно отметить: во-первых, нейтралитет Ирландии обусловлен противостоянием с Великобританией; во-вторых, во Второй мировой войне ирландцы негласно поддерживали антигитлеровскую коалицию.

Ключевые слова: Ирландия, нейтралитет Ирландии, Вторая мировая война, международные отношения.

* * *

УДК 327.8

Сталоворова Г. В.,

кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін, Національний університет водного господарства і природокористування (Україна, Рівне), usucannasav@mail.ru

Членство Великобританії в Євросоюзі: ДИСКУСІЯ В ЄС

Аналізується проблематика майбутнього членства Великобританії в ЄС; зокрема, проводиться аналіз позицій, яку висунули країни – учасниці ЄС стосовно умов збереження Британії в складі ЄС. Характеризуються положення провідних партій Великобританії стосовно даної проблеми. Розглянуто особливості проведення брюссельського саміту 2016 р. Доведено, що у результаті брюссельського саміту Великобританія отримала особливий статус, який надасть можливість її громадянам остаточно визначитися на референдумі щодо майбутнього членства Великобританії в Євросоюзі.

Ключові слова: Великобританія, Євросоюз, британський уряд, брюссельський саміт, референдум.

В умовах виникнення нових викликів та загроз, трансформації системи міжнародної безпеки, питання підтримки членства Великобританії в ЄС стають об'єктом уваги британської спільноти, світової громадськості та експертів. Відсутність згоди провідних політичних партій Великобританії щодо її Brexit (виходу Британії з ЄС) роблять дискусії про перспективи майбутнього членства Британії в ЄС ще більше актуальними.

У політологічній площині проблематика майбутнього членства Великобританії в ЄС розглядалася авторитетними англійськими ученими Дж. Річардсом [5], Дж. Кіркомом [4], С. Біскопом [1], А. Котеєм [3]. В українській політологічній літературі практично відсутні спеціальні праці з даної проблематики.

Мета дослідження визначає характер і напрями позицій британського уряду, політичних партій Великобританії, країн-учасниць ЄС, британської спільноти та світової громадськості щодо майбутнього членства Великобританії в Євросоюзі.

Відповідно до сформульованої мети вирішувалися наступні завдання: проаналізовано бачення майбутнього ЄС та місця Великобританії в ньому: з боку ЄС, уряду